

ROLUL TEHNICILOR SOCIOMETRICE CA INSTRUMENT DE CUNOAȘTERE A COLECTIVULULUI DE ELEVI

Pentru societatea de astăzi, multe dintre problemele individului tind să devină din ce în ce mai mult problemele societății. În același timp, problemele majore ale societății, în special cele cu caracter prospectiv, se înscriu ca probleme ale formării personalității individului.

Educatorii au datoria de a veni în întâmpinarea nevoilor fiecărui copil, să-l cunoască, să-l ajute să se dezvolte, să crească astfel încât să se poată adapta la lumea reală.

Din multitudinea de metode și mijloace folosite în cunoașterea elevilor: conversația, chestionarul, ancheta, autobiografia, mă voi opri asupra unei metode mai puțin utilizate: testul sociometric.

Sociometria este o modalitate de măsurare a interrelațiilor dintre oameni.

Sociometria este bazată pe faptul că oamenii aleg în permanență. Oamenii aleg locul în care doresc să stea, aleg persoane, aleg cine este conducătorul, cine este izolat etc, aleg locuri, lucruri.

În cadrul unui test sociometric, alegerile se fac după criteriile care interesează într-un anumit domeniu, loc, timp și conjunctură.

Scopul sociometriei include: facilitarea schimbărilor individuale sau de grup, sporirea reciprocității, a interacțiunii sociale și a empatiei, reducerea conflictelor, creșterea coeziunii și productivității grupului.

Explorările sociometrice se aplică în interiorul unui grup dat: comunitate, familie, grup de lucru, dar există și explorări didactice.

Cunoașterea colectivului de elevi nu presupune doar cunoașterea personalității membrilor lui, ci mult mai mult. Identificarea unor trăsături personale ne oferă posibilitatea să înțelegem mai bine caracteristicile colectivului din care face parte ca un tot unitar. Cunoașterea poate parcurge și drumul invers, de la trăsăturile definitorii colectivului, prin intermediul comportamentelor, la particularitățile psihologice ale membrilor săi.

Testul sociometric, menit să furnizeze informația primară, cere membrilor unui grup având limite bine precizate (spre exemplu, o clasă de elevi, etc.) să indice colegii cu care ar dori să se asocieze în vederea unei acțiuni concrete sau în cadrul unei situații viitoare. Este vorba deci de a pune subiecții în condiții naturale de alegere. Studiul sociometric are o triplă importanță: în primul rând cunoașterea de către cadru didactic / psiholog a afinităților exprimate de membrii grupului și implicit a relațiilor din cadrul colectivului; în al doilea rând o cunoaștere mai bună de către elevi a propriilor lor poziții în grup; și în al treilea rând, dar nu cel din urmă, îmbunătățirea relațiilor și a climatului psihosocial a grupului școlar.

Așa ar fi, de exemplu, în școală: aranjarea sau rearanjarea copiilor în bănci, organizarea pe grupe de lucrări practice, opțiunile în pragul unei excursii sau călătorii (vecini de compartiment), alegerea unui responsabil, numirea partenerilor preferați în joc etc.

Matricea sociometrică este un tabel cu două intrări, pe orizontală și pe verticală. În ordine alfabetică sunt trecute inițialele elevilor clasei și în dreptul fiecăruia cu un semn convențional, alegerile exprimate sau primite.

Indicii ce pot fi calculați pe baza matricei sociometrice sunt:

Statutul sociometric $N/M-1$ (N = numărul de alegeri primite, M = numărul de subiecți).

Cei cu statut sociometric ridicat sunt lideri. Cei cu statut sociometric scăzut sunt izolați.

Datele sunt utilizate pentru: acordarea unei atenții crescute elevilor respinși sau izolați, cercetarea cauzelor izolării sau respingerii.

Datele din matrice pentru a putea fi interpretate sunt transpuse în sociograme. Sociogramele oferă informații despre: tipurile de relații dintre membrii grupului, nivelul de dezvoltare a grupului, coeziunea grupului.

Sociogramele sunt: a. **individuale**: indică totalitatea relațiilor unui individ cu restul.

b. **colective** : cu redarea relațiilor unui individ la nivelul întregului grup.

Avantajele aplicării tehnicilor sociometrice :

a. La nivelul unui individ: ajută la ajustarea lui socială la nivelul interrelațiilor din grup.

Se pot obține informații referitoare la membrii izolați ai colectivului, cei care nu reușesc să se adapteze, cei care sunt cei mai agreați sau personajele mai puțin agreate.

b. La nivelul relațiilor interpersonale: ne ajută să cunoaștem evoluția relațiilor, distribuția, evoluția tipurilor de diade și analiza matricială a acestora.

Oferă posibilitatea unei intervenții asupra grupului pentru îmbunătățirea funcționării acestuia, ameliorarea coeziunii de grup, dar și în reconstituirea unor echipe omogene.

c. La nivelul structurii de grup: clarifică problemele coeziunii de grup.

Calcularea indicelui în diferite etape ne va dezvălui în ce direcție evoluează grupul: crește coeziunea, stagnează sau se află în regres. Fenomenele care pot produce astfel de modificări sunt numeroase, ca atare, este nu numai recomandabil să se procedeze periodic la aplicarea testului sociometric și implicit la compararea rezultatelor și depistarea factorilor care au produs modificările.

Limite: Fotografiază structura, poziția indivizilor în grup așa cum se prezintă ea la un moment dat, dar nu ne dezvăluie cauzele, natura, evoluția ulterioară a relațiilor din grup.

Este importantă corelarea datelor obținute prin testarea sociometrică cu cele obținute prin alte metode.

Testul sociometric

Numește trei dintre colegii tăi, cu care ai dori să lucrezi în grupă în cadrul unei activități:

a).....

b).....

c).....

Numește trei dintre colegii tăi, cu care nu ai dori să lucrezi în grupă în cadrul unei activități:

a).....

b).....

c).....

Precizări: - încercați să fiți foarte sinceri;

- răspunsurile vor rămâne secrete și nu vor influența în nici un fel relațiile voastre.

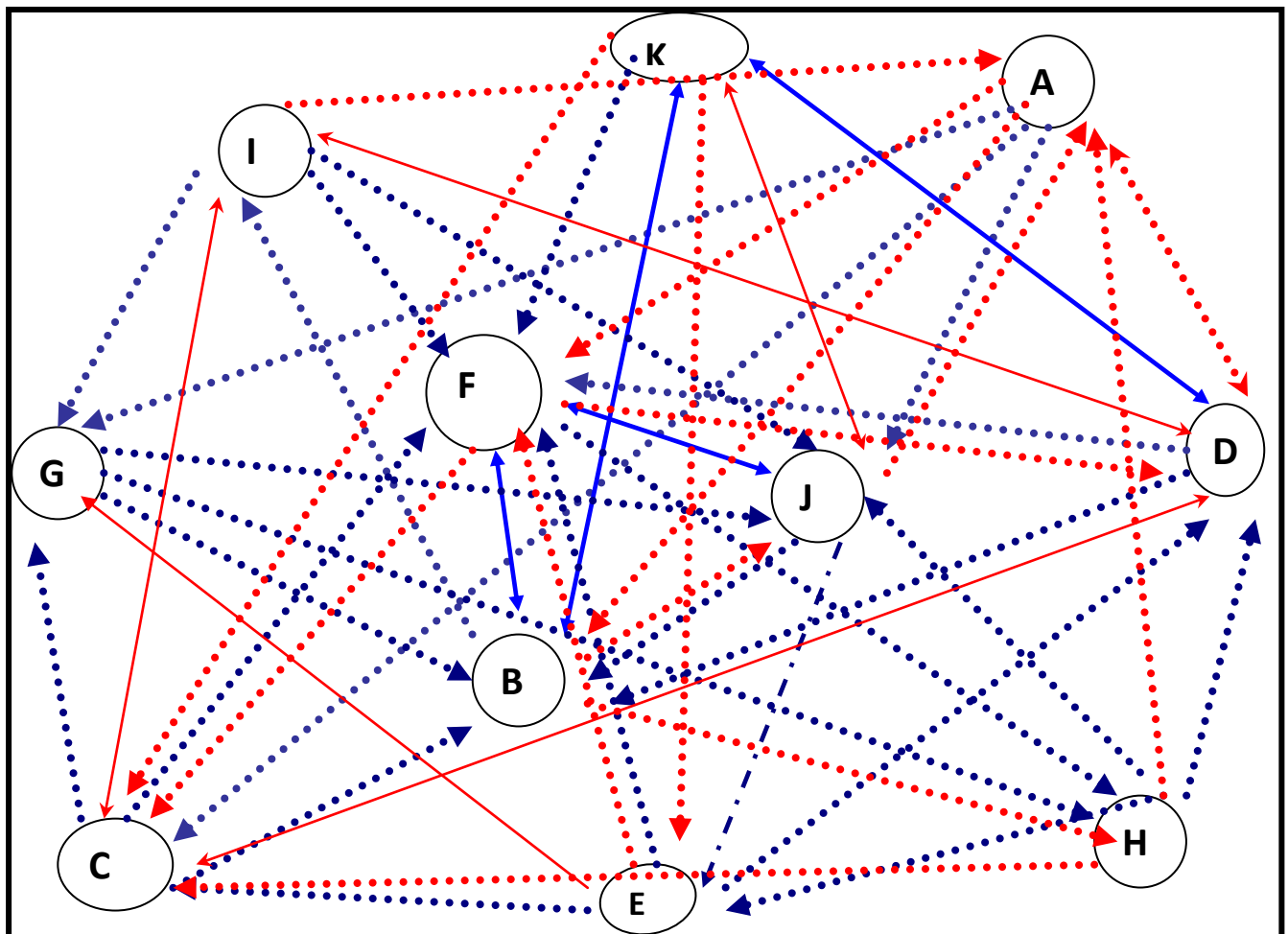
LEGENDA SOCIOGRAMEI:

- **ATRAȚIILE RECIPROCE SUNT DESENATE CU SĂGEȚI CU SENS DUBLU (CULOARE ROȘIE).**
- **ATRAȚIILE UNILATERALE SUNT DESENATE CU SĂGEATĂ PUNCTATĂ DE CULOARE ROȘIE.**
- **RESPINGERILE RECIPROCE SUNT DESENATE CU SĂGEȚI CU SENS DUBLU DE CULOARE ALBASTRĂ.**
- **RESPINGERILE UNILATERALE SUNT DESENATE CU SĂGEATĂ PUNCTATĂ DE CULOARE ALBASTRĂ.**

MATRICEA SOCIOMETRICA

ELEVI	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
A		+1	-1	+3	0	+2	-2	0	0	-3	0
B	0		+3	0	0	-2	0	+2	-1	+3	-3
C	+2	-3		+3	0	-1	-2	0	+1	0	0
D	+1	-1	+3		0	-2	0	0	+2	0	-3
E	0	0	-3	-1		-2	+3	+1	+2	0	0
F	0	-1	+2	+3	0		0	-2	+1	-3	0
G	+3	-3	+1	0	0	+2		-1	0	-2	0
H	0	0	+2	-1	-2	0	0		+3	-3	+1
I	+1	0	+3	+2	0	-2	-1	0		-3	0
J	+1	-3	0	0	-2	-1	+2	0	0		+3
K	0	-2	+2	-1	+1	-3	0	0	0	+3	
TOTAL ALEGERI	8	1	16	11	1	4	5	3	9	6	4
TOTAL RESPINGERI	0	13	4	3	4	13	5	3	1	14	6
INDICE PREFERENTIAL	8/10	-12/10	12/10	8/10	- 3/10	- 9/10	0/10	0/10	8/10	- 8/10	- 2/10

SOCIOGRAMA

BIBLIOGRAFIE:

1. Mureșan, A., „Cunoașterea și conducerea grupurilor sociale”, Editura Accent, București, 2005;
2. Nicola, I., „Introducere în psihologie și teoria curriculumului”, Editura Corint, București, 2003.
3. Cucuș, C., „Pedagogie”, Editura Polirom, Iași, 2006.

Prof.înv.primar Mioara Muhuleț

Școala Gimnazială Nalbant

Județul Tulcea